

PLANISPHERIVM
COPERNICANUM.

SIVE

TOTIUS UNIVERSI CREATI,

Ex Hypothesi Copernicana in plano exhibitum.

Coperni-
canum Mundi
Systema.

COPERNICANUM MUN-
DI SYSTEMA. Hic Typus Pla-
nispheæ exhibet, ac Hypothesin
eam *Ptolemæi*, & Peripateticorum
Dispositioni & Ordini, quo Magna
totius Universi Corpora digesserunt,
planè adversatur, quandoquidem
Terra loco, Solem in Universi cen-
tro locat, & Terræ mobili, circa
Solem, instar Planetæ, se circumvolventi, inter easdem
Stellas Erraticas, suum locum tribuit, ita ut Sol centri mu-
nus sustinens, reliqua corpora omnia circa vastum suum
Corpus circumrotari videat, excepto solo Firmamento,
cum Stellis Fixis, quod omni motu carens, penitus immobi-
li circuitu Sphærico, cetera corpora Universi cuncta, clau-
stris suis coërcere dicitur. Copernicanum Systema voca-
mus à *Copernico* non inventore, sed restauratore, qui Hy-
pothesin hanc à Veteribus, Peripateticorum sententiæ de
Mundanorum Corporum serie & ordine, adversantibus
Astronomis, & Philosophis profectam, ac sequutorum
seculorum oblivione sepultam restauravit, & ad Phæno-
menorum Coelestium demonstrationem, maiori facilitate
& aptitudine prædixit; in usum revocavit. Quoad origi-
nem suam autorem agnoscit *Pythagoram* Philosophum il-
lum celeberrimum, qui circa 578. ante *Christi* nativitatem
annum Crotoni in Italiâ docens Terram ex centro Uni-
versi ablegatam inter Planetas locavit, & Solem, in medi-
tullio totius Universi constitutum, in locum ipsius Terræ
repositum: Cuius Sententiam sequuti *Pythagoræi*, in primis
verò *Philolaus Crotoniata*, *Aristarchus Samius*, *Plato* in senec-
tute, & complures alii, licet fere omnes in mediâ Com-
page Creatâ Solem stauerint, tamen in omnibus non planè
concordes fuere, ut in precedente descriptione indica-
vimus. Primas autem inter *Pythagoræos* tenuerunt dicti
Astronomi, ut *Plutarchus* lib. 3. cap. 13. in placitis *Philo-
sophi*. & *Archimedes* in suo *Arenario* pag. 449. testantur, post
quorum artem, Hypothesis hæc de motu Terræ circa So-
lem in medio Universo statutam, vilescere sensim incepit,
& locum suum cessit illi alteri Hypothesi, Terram in me-
diâ Universi mole constituenti, & communis Sensus ex-
perientiam pluris facienti, quam ejusmodi dispositionem,
quæ incredibilis & absurda imperito Vulgo videtur. Alto
igitur silentio obruta jacuit usque ad *Nicolaum Copernicum*
Torunensem, Canonicum Warmiensem, qui anno *Christi*
1473. Torunii in Borussia natus, ac postea non modo va-
riarum artium & Scientiarum doctrinâ imbutus, sed etiam
rerum Mathematicarum cognitione admirandâ præditi,
hypothesin dictam ex oblivionis cineribus non modo eruit,
sed etiam clariorem, ac diversis in locis, ubi opus erat,
perfectiorem reddidit. Etenim sepositis Homocentrico-
rum Authoribus, & iis, qui aut suprà Stellas Affixas So-
lem extulerunt, aut solam ipsi Lunam subiecerunt, aut Er-
rantium Orbem variâ sedum commutatione variè transpo-
suerunt, accuratissimo examine duas præcipuè excussit sen-
tentias, quarum una *Martiano Capella*, altera *Apollonio Per-
geæ* attribuitur. Ille vestigiis *Aegyptiorum* & aliorum Ve-
terum, Sole inter Lunam Martemque constituto, Mer-
curium, Veneremque circa illum, ut centrum proprio-
rum motuum, circumvehit, ac nunc suprà, nunc infrâ il-
lum apparere, nunc ad latera se conspiciendos exhibere,
Solem verò ipsum cum Marte, Jove, Saturno & Luna circa
Terram, ut centrum propriorum circuituum, ferri arbi-
tratus est: Quod Systema in quo omnia corpora Coelestia

Unde Co-
pernica-
rum voc-
atur.

Ejus auctor
Pythago-
ras.

Restaurator
Coperni-
cus.

Martiani
Capellæ o-
pinio.

Tellurem pro centro habent, exceptis Mercurio & Venerè
duobus Planetis, Solem pro centro habentibus, & cum
ipso circa terram circumductis, *Andreas Argolus* in *Pen-
dolo suo Sphærico* pag. o. sibi arrogat, & dicit In quarto nostro
Systemate &c. *Apollonius Pergæus* autem, circa Solem con-
stitutum centrum, ceteros Planetas circumduxit, & perio-
dicas suas revolutiones absolvere opinatus est, atque sic
Solem ceteros Planetas quinque secum volventem, & Lu-
nam circa tellurem, huius utriusque centrum, circumro-
tari dixit; cum quâ Opinione *Tychonis* Systema quam pro-
ximè congruit. Cum verò neutra dictarum sententiarum
acutissimo Viro satisfaceret, nec etiam *Ephanti*, *Nicete*, &
Heraclidis *Pythagoræorum* dispositio, Terræ in Universi
medio detente motum tribuens, talis esset, quâ acquiesce-
re posset, tandem ad illud *Pythagoreo* *Philolaicum* Uni-
versi Creati Systema animum adiecit, ac præ ceteris, quoad
Phænomena Coelestia, faciliore & meliore methodo, de-
monstranda sibi maximè satisfacere expertus est. Quocir-
câ, Multâ, inquit, & longâ observatione tandem reperi, quod,
si reliquorum Syderum errantium motus ad Terræ circula-
tionem circumferantur, & supponentur, pro cuiusque Syderis re-
volutione, non modo illorum Phænomena inde sequantur, sed
& Syderum, atque Orbium omnium Ordines, magnitudines, &
Cælum ipsum ita connectat, ut in nullâ sui parte possit tran-
sponi aliquid, sine reliquarum partium, ac totius Universitatis
confusione.

Hæc autem *Copernici* opinio de motu Terræ circa Solem, Quomodo
& Solis in medio Universo Sede ut primum in *Vulgo* e-
manavit, variè à variis excepta est, quam licet non solum
pro Hypothesi nudâ, sed etiam pro vero placito habue-
rit, tamen ut Hypothesin nudam & Astronomicam ab ipso
suppositam nonnulli dixerent, unde etiam nati versus se-
quentes:

Quid tum, si mihi Terra movetur, Solque quiescit,
Ac Cælum? Constat calculus inde mihi.

Vulgo quidem imperitorum, qui rem intellectu suo rudiori
capere, & assequi non poterant, non modo absurdissima
videbatur, sed etiam maximè fuit admirationi, hominem
aliquem repertum esse, qui in tantum delirium incidens,
rem tam incredibilem asserere ausus fuisset. Ceteri, qui ac-
curatiori iudicii examine rem totam perscrutari valebant,
aut eidem sententiæ subscribendo, dogma illud probavere,
aut suam auctori verisimilitudinem reliquere, aut tam sa-
gacis, & solertis hominis ingenium adeo subtile & acutum
admirati sunt, quo systema vel excogitavit, vel Phænome-
nis tam appositè & congruè accommodavit. *Petrus Ramus*
non tam ipsius, quam omnibus Hypothesibus adversans,
& ejusmodi virum exoptans, qui Astronomiam, & Astro-
logiam sine Hypothesibus traderet, ita de *Copernico* lo-
quitur. *Etate nostra Copernicus Astrologus non antiquis so-
lam comparandus, sed in Astrologiâ propè singularis, totâ anti-
quitate Hypothesium rejectâ, Hypotheses non illas quidem no-
vas, sed tamen admirabiles revocavit, quæ Astrologiam non
ex Astris, sed ex Terræ motu demonstrarent. Est postea: At-
que utinam Copernicus in ipsam Astrologiâ alique Hypothe-
sis constitutenda cogitationem potius incubuisset! Longè enim
facilius ipsi fuisset Astrologiam astrorum suorum veritati re-
spondentem describere, quam Gigantei ejusmodi labori instar
terram movere, ut ad Terræ motum quietas stellas speculare-
mur. Quomodocumque verò hypothesis illa Copernica-
na se habeat, magno certe applausu à plarique Literariæ
Reipublicæ civibus recepta est, cum universè toti Litera-
rum coetui mirificè placuerit, quod laboranti Astronomiæ*

F 2

à tam